

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ĐIỀU NSẰNG (*Hát kể*) - ĐIỀU KÂU (*Biên dịch*)
TRƯƠNG BI - VŨ DŨNG
(*Sưu tầm, giới thiệu*)

THẦN LÊT, MAI BẮT LÊNG

SỬ THI M'NÔNG

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ĐIỀU NSẪNG (*Hát kể*), ĐIỀU KÂU (*Biên dịch*)

TRƯƠNG BI - VŨ DŨNG

(*Sưu tầm, giới thiệu*)

THẦN LÊT, MAI BẮT LÊNG

Sử thi M'Nông

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thỉnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Diễm (Trần Quang Diễm)	<i>Trưởng ban</i>
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô	<i>Phó Trưởng ban</i>
3. TS. Trịnh Thị Thủy	<i>Phó Trưởng ban</i>
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình	<i>Ủy viên kiêm Giám đốc</i>
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính	<i>Ủy viên</i>
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam	<i>Ủy viên</i>
7. ThS. Vũ Công Hội	<i>Ủy viên</i>
8. ThS. Phạm Văn Trường	<i>Ủy viên</i>
9. ThS. Nguyễn Nguyên	<i>Ủy viên</i>
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích	<i>Ủy viên</i>

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Điền

Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

GIỚI THIỆU VỀ SỬ THI *THẦN LÊT, MAI BẮT LÊNG*

Sử thi *Thần Lêt, Mai bắt Lêng* do nghệ nhân Điểu Nsăng hát kể, cô nghệ nhân Điểu Kâu phiên âm, dịch nghĩa. Đây là một trong những sử thi khá độc đáo, nằm trong bộ sử thi liên hoàn đồ sộ của người M'Nông. Sử thi kể rằng: Bon Tiăng con Rõng là một bon làng hùng mạnh giàu có nhất vùng. Ai nghe đến bon này cũng đều nể phục. Trong bon lúc nào cũng vang nhạc chiêng đón khách gần xa, uống rượu vui vẻ. Họ uống với nhau khi đã làm xong cỏ lúa. Họ uống với nhau sau khi đã kết thúc mùa rẫy. Họ uống với nhau mừng lễ rước hồn lúa. Họ uống với nhau mừng khách quý đến nhà. Họ uống rượu không sót một nắng. Họ uống rượu không sót một đêm. Họ uống rượu không sót một mùa trăng.

Họ đang rượu thách nhau bên ché

Uống nước ngo bên ba, bên ba

Uống nước sùng bên hai, bên hai

Uống ống nửa bên chín, bên mười.

Ché n'tô nhạt, bung ché n'tang, ché n'tang nhạt
bung ché blang dâng, ché blang dâng nhạt, bung ché
yang re. Ché yang re nấu ba chục nôi cơm to mới đầy.
Một trăm hộ giúp nấu vẫn chưa đầy. Nấu ché này
phải bỏ hoang nương rẫy. Tất cả mọi người phải bỏ
mọi việc để cùng nhau nấu cơm ủ rượu đổ vào ché.
Thần ché yang re rất thiêng, ai uống ché này phải
cúng trâu mới được dùng.

Họ uống ché này suốt đêm không ngủ. Họ uống
ché này bảy tám ngày đêm mới say. Trong cuộc uống
rượu vui vẻ này, Yang con Rung và Klôp con Rõng
thách đố nhau cùng uống. Hai anh em thách nhau
uống suốt mấy ngày đêm liền. Cuối cùng say rượu,
hai chàng nói to cãi nhau, chửi nhau rồi xông vào
đánh nhau.

Yang nổi giận chửi bới anh Klôp

Yang đánh Klôp như điều tấp gà.

Hai chàng rút gươm đánh nhau. Họ đánh nhau
như hai con trâu đực húc nhau. Klôp dùng chân đá lên
vai Yang. Yang ngã úp mặt xuống đất. Klôp sinh ra
trước lâu rồi nên khỏe mạnh hơn Yang, còn Yang mới
sinh sau này, như con chim non sao đánh lại Klôp.

Klôp ngồi lên lưng đè Yang xuống đất

Yang vùng vẫy, Klôp không văng nôi.